

Oponentský posudek diplomové práce Bc. Hany Loudové „Larp ve výuce literární výchovy na střední škole“

(Ústav české literatury a komparatistiky FF UK v Praze, obor učitelství českého jazyka a literatury pro střední školy)

Cíl práce, její účel a směřování

Diplomová práce otevírá pro oblast didaktiky literatury bezesporu přínosné a zajímavé téma, rozvíjení tzv. larpu (*live action role play*), tedy rolové hry ve výuce literatury. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část práce je založena velmi široce, autorka se v ní potýká jak s otázkami didaktiky literatury, tak s postavením hry v pedagogice (zážitková pedagogika) a vymezením problematiky larpu, otázky jsou však jen naznačeny, jedná se spíše o náčrt úvodní partie k problematikám, zejména v oblasti didaktiky literatury řešen velice povšechně. Snad by se dalo na široký úvod rezignovat a v rámci teoretické části se soustředit do hloubky především na to, co je třeba pojmenovat ve vztahu k praktické části. Praktická část by měla tvořit jádro práce (na první pohled je to patrné již na jejím rozsahu, zároveň její nedílnou součástí jsou přílohy), v této části je pak komentováno a rozvíjeno 5 her na základě 5 vybraných děl české literatury.

Na takto směřovaných pracích z oblasti didaktiky za zcela zásadní považují dva aspekty, a to nejen vyvinutí a přípravu konkrétního výukového materiálu, ale i tvorbu komentáře nebo určité metodiky, jak bylo s materiálem nakládáno. Nejvíce jsem si tedy slibovala od praktické části a mimo jiné mě zajímalo, jakým způsobem jsou koncipovány komentáře k jednotlivým didaktickým rolovým hrám (larpům).

V rámci teoretické části jsem si neustále kladla otázku, nakolik a proč je potřeba obecně se minimálně dotknout problematik, kterých se práce týká, proč již tyto partie nebyly využity k detailnějšímu pojednání některých kategorií larpu, zejména oblasti, kde se tvorba larpu dotýká práce s textem a analýzy textu. Zdálo se mi, že se tady otevírají různé možnosti, např. využití teorie adaptace (nebo inspirativní by mohly být i teorie fikčnosti), které by vytvořily most mezi principy larpu a způsoby uplatnění literárního textu v jeho rámci.

Za základ výkladu o didaktice literatury je považována Hníková monografie (Praha, 2014), aniž by byla kriticky nahlédnuta. (Drobná poznámka, jedná se o Ondřeje Hníka, nikoli Tomáše, jak je uvedeno na str. 16). Je mi myslím stavěn velice příkrý rozpor mezi „didaktikou inovativní“ (za niž autorka považuje především práci s textem a reflexi četby) a „výukou

literární historie“ (autorka ji považuje za faktografickou založenou na memorování dat), takto je celý problém zjednodušen.

Metodologie a práce s odbornou literaturou

V seznamu literatury jsou nejprve uvedeny zdrojové prameny děl, s nimiž se autorka rozhodla pracovat a využít je pro larp. Proč jsou však u Komenského, Máchy, Němcové i Olbrachta vybírána vydání vesměs jen z 50. let, když máme v současné době k dispozici již vydání připravená v České knižnici?

Ve vztahu k metodologii mám výhrady především k provázanosti didaktiky a uvažování o literatuře. Zdá se mi nedostatečně zdůvodněno, na základě jakého klíče bylo daných 5 textů vybráno. Autorka píše, že „zdůvodnění by vydalo na samotnou publikaci“ (s. 50), tak jej raději neuvádí téměř vůbec, myslím, že by stačilo alespoň v několika větách postihnout své důvody k výběru (krom průzkumu, který provedla na sociálních sítích mezi studentstvem). Bylo by to užitečné minimálně kvůli výstupu, který je formulován snad u každého larpu, a to „že žák vystihne podstatné rysy základních period vývoje české a světové literatury, uvede jejich představitele atd.“ Také mi nebylo jasné, zda by měly vytvořené larpy pracovat se znalostí uvedeného díla (žáci jej před realizací larpu četli) nebo zda žáka mají teprve uvést do kontextu daného díla. Je bezpochyby možné použít oba postupy, nebylo mi ale jasné, jak to autorka zamýšlí u svých návrhů. V úvodních diskuzích larpu k Soukromé vichřici je mj. uvedena otázka: četli jste dílo nebo viděli jste film? Neklade tak diplomantka četbu díla a zážitek z filmu na stejnou úroveň?

Práce ukazuje, že Hana Loudová umí propojit výstupy formulované v pedagogických dokumentech (zde především RVP) s tím, jak chce jednotlivé larpy stavět. Problém však nastane u konkrétních larpů, v souvislosti s nimi je formulování výukových cílů příliš obecné, bylo by lze ještě více konkretizovat u každého z textů, k čemu se směřuje. (Např. rozdíl mezi fikčností a realitou figuruje téměř u všech textových ukázek, proč tedy neupřesnit výstup v závislosti na konkrétním textu?)

Ve výstupech - pokud jsem četla přesně – nikde neuvádí roli čtenáře, vnímatele textu a jeho projekci do (nebo při) provedení hry a určitý způsob sebereflexe. V úvodních pasážích práce se píše o propojení larpu s naratologickými kategoriemi, což ale pochopitelně u Máchova Máje nebude platit a bylo by třeba tematizovat kategorie jiné. Obdobně otázky na naratologické kategorie u Komenského Labyrintu by bylo lze použít i na jiné texty apod.

Styl a prezentace

Ocenila, pokud by v práci bylo mnohem více konkrétních informací odvíjejících se od vybraných textů a vystavěných larpů, zčásti by se pak dalo rezignovat na obecné výčty.

Přílohy, které považuji v kontextu práce za zcela zásadní, by si myslím zasloužily úpravy pro účely diplomové práce, např. u každého návrhu hry by nemusely být opakovány technické informace pro učitele apod., to by stačilo v samostatném oddílu uvést jen jednou, když se to týká všech materiálů (nejen kvůli prostoru, ale i kvůli předpokládanému adresátovi diplomové práce). Pokud autorka navrhuje zvolit hudební doprovod, bylo by na místě okomentovat, za jakým účelem jej autorka volí, co se jeho použitím docílí. V případě označení děl se často používá jen zkrácení (Vichřice, Labyrint, Šuhaj). V textu se objevují i určitá interpretační kliše (např. u Párala jsou jednoduché a schematické postavy).

Celková koherence a akademická disciplinovanost

Autorka v závěru práce píše, že „důležitý je didaktický cíl, nikoli prostředky, jimiž jej bylo dosaženo.“ (s. 63) S tímto tvrzením nemohu souhlasit, protože svou prací je sama autorka popírá, když upozorňuje právě na různé možnosti, cesty, prostředky, jak se dobrat výukového cíle.

Autorka v praktické části připojuje komentáře z konkrétních provedení vypracovaných larpů na vybraných středních školách, dovedu si představit, že taková pilotáž je výborná zpětná vazba a že pro autorku představovala velké množství práce. Zároveň by se ale otevíral prostor tuto pilotáž ještě více využít, např. zeptat se na dojem z larpu nejen studentů, ale i jejich učitelů.

Práce předložila soubor praktických larpů, s nimiž se dá pracovat ve výuce, chybí jí ale podle mého názoru lepší zobecnění principů a větší provázanost mezi prací s textem a jeho použitím v larpu. Jako cíl totiž nevidím pouze převzít vytvořené do výuky, ale přizpůsobit problém na základě pokynů nebo dobře napsané metodiky pro svůj typ výuky.

Jako celek práci hodnotím jako odpovídající požadavkům na diplomové práce kladené. Diplomovou práci **doporučuji k obhajobě** a vzhledem k výše uvedenému navrhuji hodnocení známkou **velmi dobře** nebo **dobře**, a to v závislosti na průběhu obhajoby.

V Praze 2. 9. 2019

Mgr. Andrea Králíková, Ph.D.